

COVID-19 VE AŞI

UZM. DR. AYŞEGÜL AYDIN SİRMEN
BİGA İLÇE SAĞLIK MÜDÜRLÜĞÜ

-
- Yeni Koronavirüs Hastalığı (COVID-19), ilk olarak Çin'in Vuhan Eyaleti'nde 2019 yılı aralık ayının sonlarında solunum yolu belirtileri (ateş, öksürük, nefes darlığı) gelişen bir grup hastada yapılan araştırmalar sonucunda **13 Ocak 2020**'de tanımlanan bir virüstür.
 - Salgın başlangıçta bu bölgedeki deniz ürünleri ve hayvan pazarında bulunanlarda tespit edilmiştir. Daha sonra insandan insana bulaşarak **Vuhan** başta olmak üzere **Hubei** eyaletindeki diğer şehirlere ve Çin Halk Cumhuriyeti'nin diğer eyaletlerine ve diğer dünya ülkelerine yayılmıştır.

-
- Koronavirüsler, hayvanlarda veya insanlarda hastalığa neden olabilecek büyük bir virüs ailesidir. İnsanlarda, birkaç koronavirüsün soğuk algınlığından Orta Doğu Solunum Sendromu (**MERS**) ve Şiddetli Akut Solunum Sendromu (**SARS**) gibi daha şiddetli hastalıklara kadar solunum yolu enfeksiyonlarına neden olduğu bilinmektedir. Yeni Koronavirüs Hastalığına SAR-CoV-2 virüsü neden olur.
 - 31 Aralık 2019 tarihinde tespit edilen pnömoni kümelenmesinin etkeni, 7 Ocak 2020’de daha önce insanlarda tespit edilmemiş yeni bir koronavirüs olarak tanımlanmıştır. Bu tarihten sonra hasta sayısı hızla artmış, sağlık çalışanlarında da hastalık görülmüştür. Hastalık, insandan insana bulaşma özelliği nedeniyle hızla yayılmıştır.

-
- Dünya Sağlık Örgütü, COVID-19 salgınını 30 Ocak'ta **“uluslararası boyutta halk sağlığı acil durumu”** olarak sınıflandırmış, ilk salgının başladığı Çin dışında 113 ülkede COVID-19 vakalarının görülmesi, virüsün yayılımı ve şiddeti nedeniyle 11 Mart'ta **küresel salgın (pandemi)** olarak tanımlamıştır.
 - **PANDEMi:** Bir hastalığın veya enfeksiyon etkeninin ülkelerde, kıtalarda, hatta tüm dünya gibi çok geniş bir alanda yayılım göstermesi
 - Ülkemizde ilk COVID-19 vakası **11 Mart 2020**'de saptanmıştır. Devam eden süreçte Dünyada olduğu gibi ülkemizde de vaka sayılarında artış görülmüştür

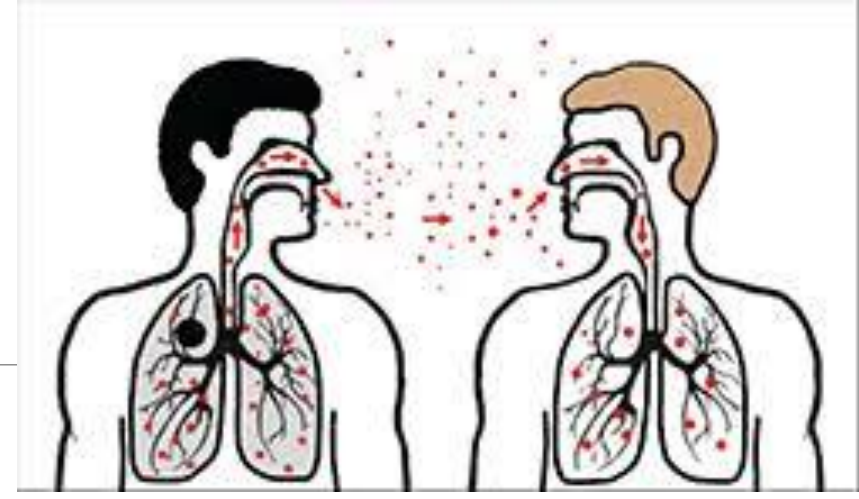
Belirtileri Nelerdir?

- Enfeksiyonun yaygın belirtileri solunum semptomları, ateş, öksürük ve nefes darlığı, halsizlik ve tat koku kaybıdır.
- Baş ağrısı, boğaz ağrısı, burun akıntısı, kas ve eklem ağrıları, ishal, ciltte kızarıklık, el veya ayak parmaklarında renk değişikliği, gözlerde kızarma ve kaşıntı gibi belirtiler de görülebilmektedir.
- Hastalık asemptomatik geçirilebilmekle birlikte, ciddi vakalarda, pnömoni, ağır akut solunum yolu enfeksiyonu, böbrek yetmezliği ve hatta ölüm gelişebilmektedir.

Nasıl Bulaşır?

- Hasta bireylerin öksürmeleri aksırmaları ile ortama saçılan damlacıkların solunması ile bulaşır. Hastaların solunum parçacıkları ile kirlenmiş yüzeylere dokunulduktan sonra ellerin yıkanmadan yüz, göz, burun veya ağıza götürülmesi ile de virüs alınabilir. Kirli ellerle göz, burun veya ağıza temas etmek risklidir.
- Asemptomatik kişilerin solunum yolu salgılarında da virüs tespit edilebildiğinden bu kişiler bulaştırıcı olabilmektedir.
- Genel olarak inkubasyon süresi **2-14 gün** arasında değişmektedir.

Kimler Daha Fazla Risk Altında?

- COVID-19 enfeksiyonu ile ilgili şimdiye kadar edinilen bilgiler, bazı insanların daha fazla hastalanma ve ciddi semptomlar geliştirme riski altında olduğunu göstermiştir.
- Vakaların **%80**'i hastalığı hafif geçirmektedir.
- Vakaların **%20**'si hastane koşullarında tedavi edilmektedir.
- Hastalık, genellikle **60 yaş ve üzerindeki kişileri** daha fazla etkilemektedir
 - Aşı !!!

Hastalıktan En Çok Etkilenen Kişiler

- 60 yaş üstü olanlar
- Ciddi kronik tıbbi rahatsızlıkları olan insanlar
 - Kalp hastalığı
 - Hipertansiyon
 - Diyabet
 - Kronik Solunum yolu hastalığı
 - Kanser
- Sağlık Çalışanları
- **AŞISIZ KİŞİLER**

Korunma Yolları Nelerdir?

- El temizliğine dikkat edilmelidir. Eller en az 20 saniye boyunca sabun ve suyla yıkanmalı, sabun ve suyun olmadığı durumlarda alkol bazlı el antiseptiği kullanılmalıdır. Antiseptik veya antibakteriyel içeren sabun kullanmaya gerek yoktur, normal sabun yeterlidir.
- Eller yıkanmadan ağız, burun ve gözlerle temas edilmemelidir.
- Hasta insanlarla temastan kaçınmalıdır (mümkün ise en az 1-2 m uzakta bulunulmalı).
- Özellikle hasta insanlarla veya çevreleriyle doğrudan temas ettikten sonra eller sık sık temizlenmelidir

-
- Hastaların yoğun olarak bulunması nedeniyle mümkün ise sağlık merkezlerine gidilmemeli, sağlık kuruluşuna gidilmesi gereken durumlarda diğer hastalarla temas en aza indirilmelidir.
 - Öksürme veya hapşıрма sırasında burun ve ağız tek kullanımlık kağıt mendil ile örtülmeli, kağıt mendilin bulunmadığı durumlarda ise dirsek içi kullanılmalı, mümkünse kalabalık yerlere girilmemeli, eğer girmek zorunda kalınıyorsa ağız ve burun kapatılmalı, tıbbi maske kullanılmalıdır.
 - Seyahat sonrası 14 gün içinde herhangi bir solunum yolu semptomu olursa maske takılarak en yakın sağlık kuruluşuna başvurulmalı, doktora seyahat öyküsü hakkında bilgi verilmelidir.

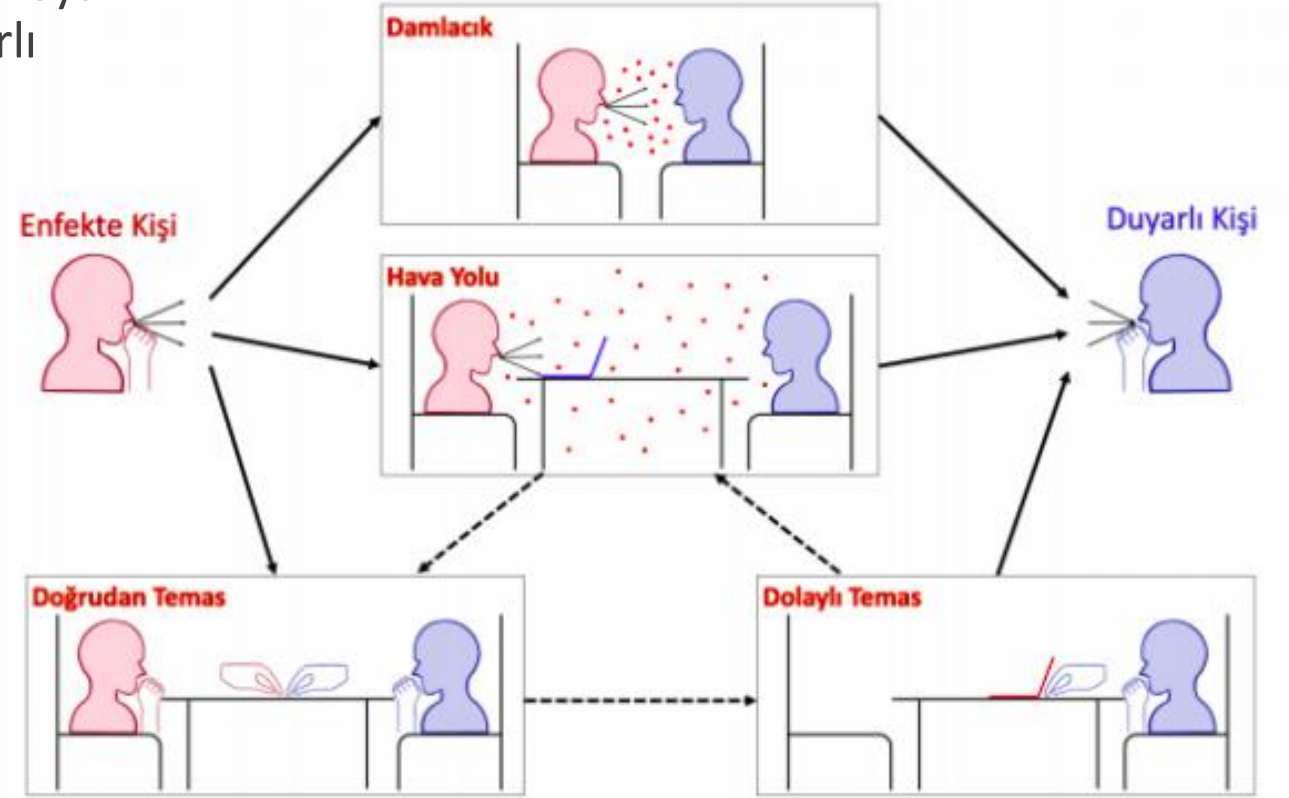
ÜNİVERSİTELERDE KORUNMA

- Akademik ve idari personel ile öğrencilerin aşılanmış olması çok önemli
- Üniversitelerde dersliklerde, kampüslerde, toplantı salonlarında maskeye, mesafe ve temizliğe dikkat edilmeli. Özellikle kapalı alanlarda sürekli maske kullanımı sağlanmalı
- Kampüs içinde ortak kullanım alanları düzenli olarak temizlenmeli
- Sosyal faaliyetler mümkün olduğunca açık havada sürdürülmeli
- Sınıf içinde oturma düzeninde kişiler arası en az 1 metre mesafe konulmalı. Ders içeriğine, faaliyet ve uygulamalara göre mesafe artırılmalı

-
- Derslik ve laboratuvarların havalandırmasına özellikle özen gösterilmeli
 - Dersler mümkün olan en az sayıda kişi ile yapılmalı
 - Blok ders yerine dersler arasında salonun büyüklüğüne göre, en az 10 dakika ara verilerek ortamın havalandırılması sağlanmalı
 - Çalışma salonları ve sınıflarda kapasite planlaması yapılmalı, kalabalık grup çalışmalarından kaçınılmalı
 - Damlacık oluşturmaması nedeniyle şarkı söyleme koro çalışması, tiyatro provaları gibi yüksek sesle yapılan faaliyetler için küçük derslikler ve sınıflar yerine büyük salonlar tercih edilmeli

-
- Damlacıkların yayılmasına yol açabileceği için mümkün mertebe içerde kişiler olduğunda klima ve vantilatör kapalı olmalı
 - Dersliklerde oturma düzeni ve mesafeleri de önceden ayarlanmış olmalı
 - Yerleşke içerisindeki yurtların öğrenciler tarafından kullanılması konusunda sosyal ortamlar için alınan tedbirlere uyulmalı, Sağlık Bakanlığı ve ilgili kurulların alacağı kararlara uygun düzenlemeler yapılmalı
 - Masa yüzeyi, kapı kolu gibi birden çok kişinin temas ettiği alanların temizliğine özellikle dikkat edilmeli

- Virüsler damlacık yolu, hava yolu, doğrudan veya dolaylı temas yolu ile enfekte kişilerden duyarlı kişilere bulaşabilir

NE DURUMDAYIZ?

DÜNYA GENELİNDE

➤ 10 Kasım 2021 itibariyle

250.715.502 VAKA

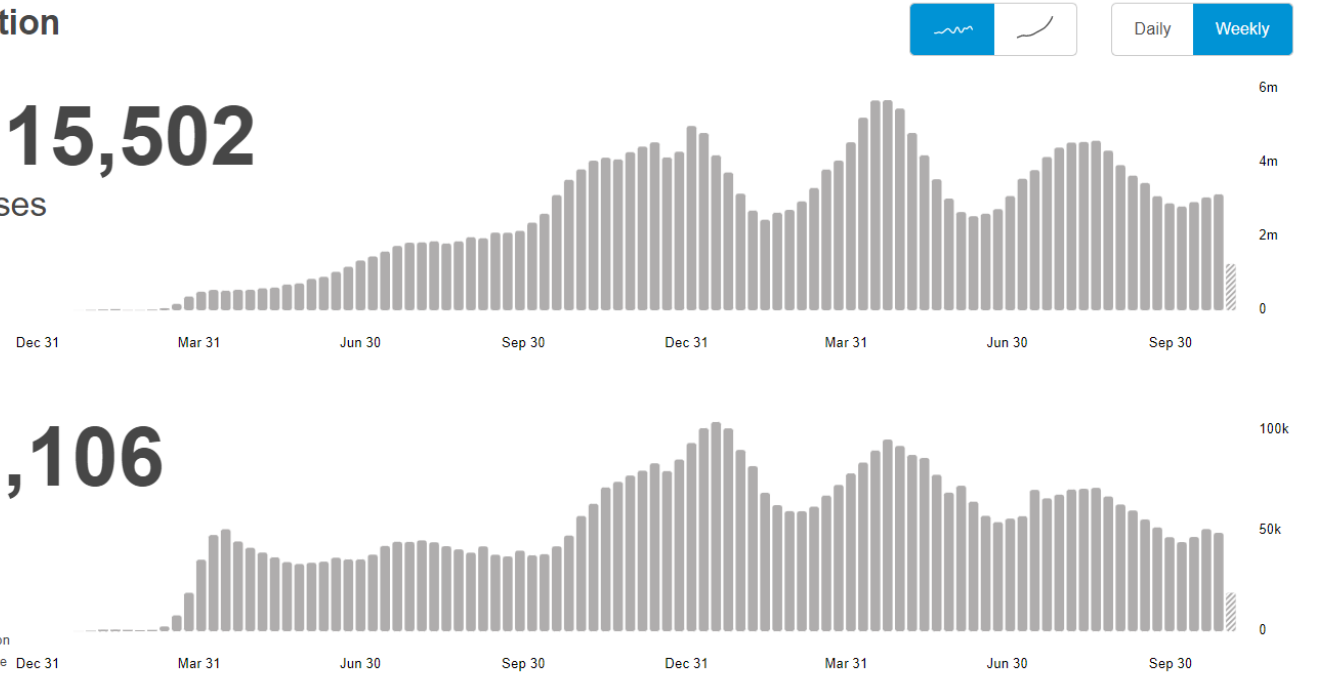
5.062.106 ÖLÜM

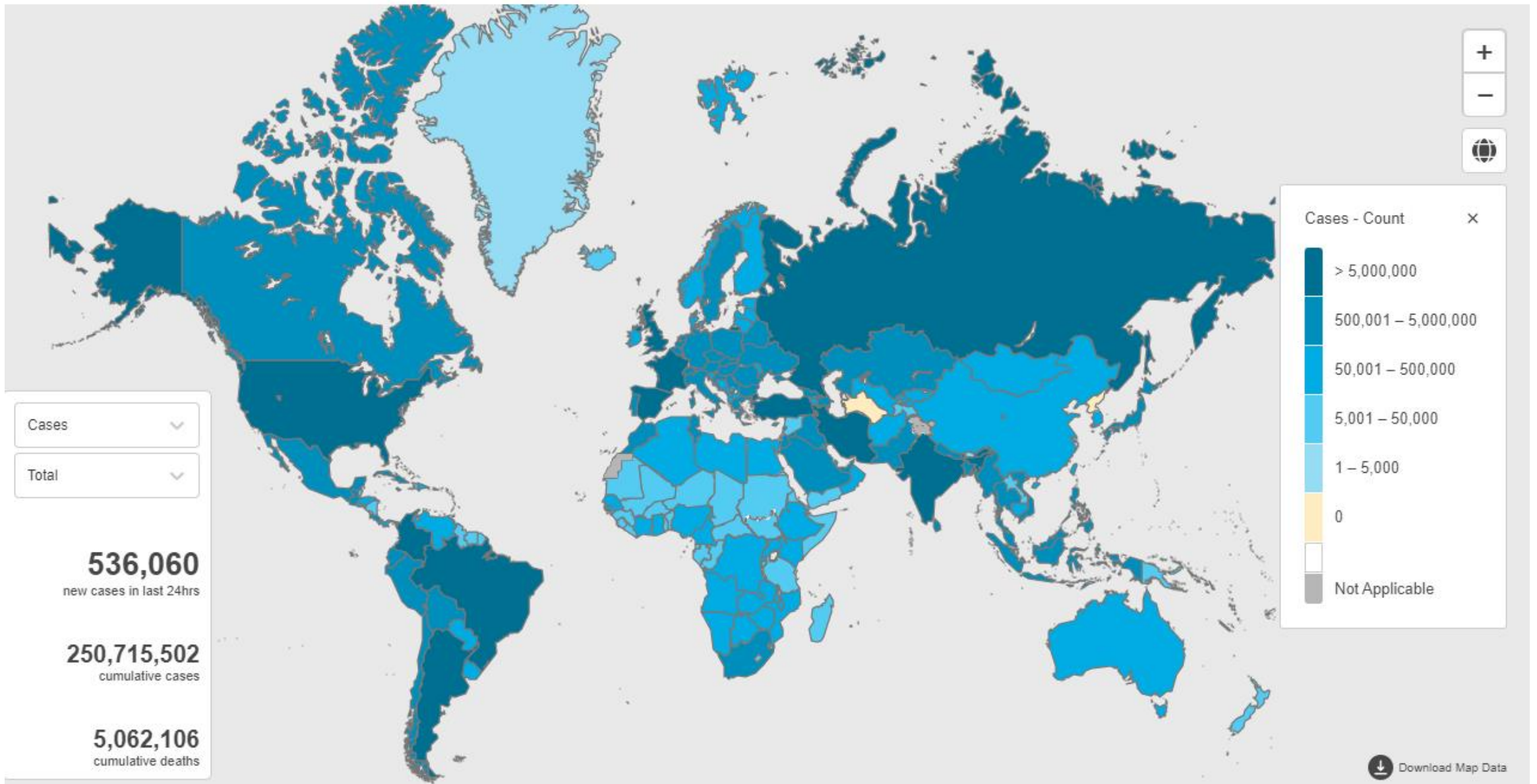
Global Situation

250,715,502
confirmed cases

5,062,106
deaths

Source: World Health Organization
Data may be incomplete for the current day or week.

ÜLKEMİZDE

Turkey Situation

8,288,165

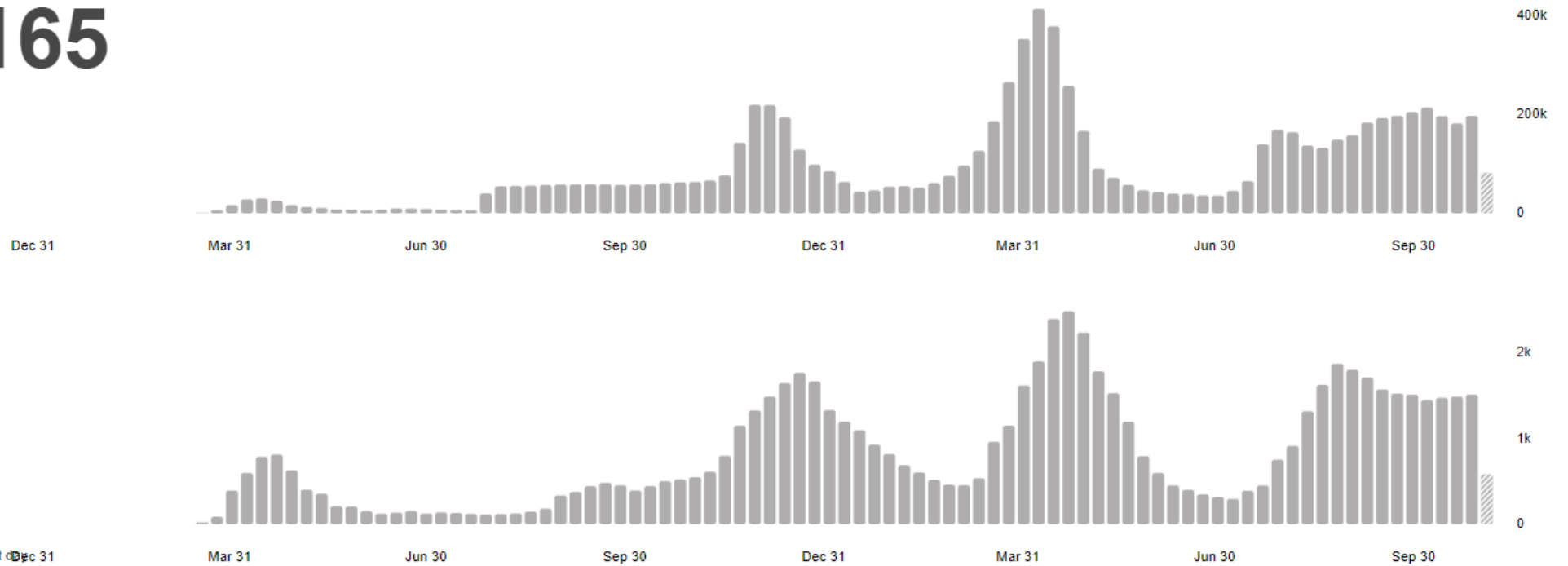
confirmed cases

72,510

deaths

Source: World Health Organization

▨ Data may be incomplete for the current day or week.

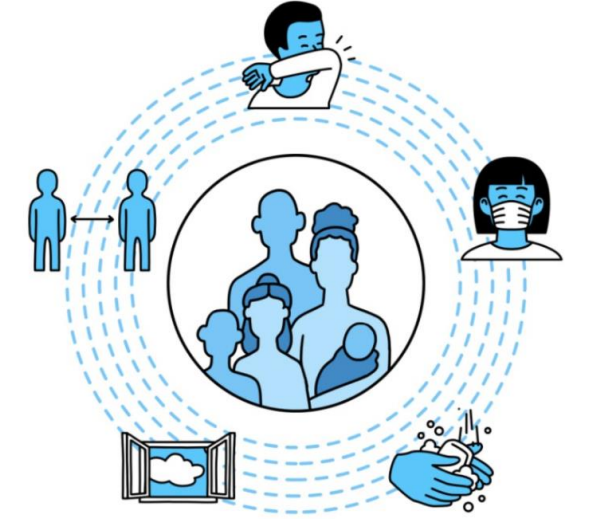

NE YAPABİLİRİZ ??

KORUNMA

- Maske takılmalısınız
- Sizinle birlikte yaşamayan insanlar dışındaki insanlardan 1.5- 2 metre mesafede durmalısınız
- Kalabalıklardan kaçınmalısınız
- Hijyene önem vermelisiniz, el yıkamaya özen göstermelisiniz
- Bulunduğunuz ortamları sık sık havalandırmalısınız
- Şikayetiniz olduğunda sağlık kuruluşuna başvurmalısınız
- **AŞI YAPTIRMALISINIZ**

AŞI

- Covid-19 hastalığıyla özellikle maske, mesafe ve hijyen kurallarıyla mücadele edilirken, günümüzde bu mücadeleye aşı da eklenmiŐ ̇ bulunmaktadır.
- AŞı Covid-19 ile mücadelede en büyük silahımızdır.
- **AŞı**, bir enfeksiyona karŐı bağışıklık sağlamak için hazırlanmıŐ, vcoda çeşitli yollarla verilen biyolojik üründür.
- AŞılar hastalığı geçirmeden o hastalığa karŐı bađıŐıklanmayı sağlar.
- AŐılamanın amacı hastalığı ve hastalıktan dolayı oluŐabilecek **lm ve engellilik durumunu** nlemektir.

-
- Tarihler boyunca bulaşıcı hastalıklarla mücadelede aşı önemli rol oynamıştır.
 - Günümüzde bebeklerin doğduğu gün yapılmaya başlanan aşılar ile kişiler hayatları boyunca büyük ölümlere neden olmuş bulaşıcı hastalıklardan korunmaktadır.
 - Örneğin aşı sayesinde “ÇİÇEK hastalığı” 1977 yılından bu yana görülmemektedir.

AŞI BAŐARISI
!!!!!!

ÇİÇEK HASTALIĞI

COVID-19 AŞISI NEDEN ÖNEMLİDİR??

- Covid-19 pandemi mücadelesinde ise aşılarla birlikte hastaneye yatış ve ölüm oranları büyük oranda azalmıştır.
- Yoğun bakıma yatan hastaların çoğunlukla aşısız kişilerden oluşması da bunu kanıtlamaktadır.
- Covid-19 aşı uygulaması yapılan ülkelerde çeşitli raporlar yayınlanmaktadır.

➤ İsrail

- Kişilerin **%39'**unun en az bir doz aşı uygulandığı dönemde yapılan bir araştırmada,
 - semptomatik ya da asemptomatik vakaları **%72** oranında azalttığı,
 - hastaneye yatışları **%83** oranında azalttığı görülmüştür.
- Bunun yanında 2. Dozdan sonra 2 hafta geçmiş 60 yaş ve üstü kişilerde şiddetli hastalık nedeniyle hastaneye başvurular **%86** oranında azalmıştır.
- 2. Dozdan 3-4 hafta sonra aşının koruyuculuğu **%95'in** üzerine çıkmıştır

-
- ABD’nde aşı uygulanan yaklaşık 1 milyon kişi değerlendirildiğinde, aşının **vaka artışını durdurduğu** ve özellikle yaşlı hastaların **hastaneye başvurularını ve ölümleri azalttığı** bulunmuştur
 - ABD’nde yapılan başka bir çalışmada 2 doz aşı uygulamasının 65 yaş ve üzeri kişilerde
 - yoğun bakım dışı hastaneye yatışlarda **%63,5**
 - Yoğun bakıma yatış **%65,6**
 - ölümleri **%69,3** oranında azalttığı saptanmıştır

-
- Hızlandırılmış aşılama programları ayrıca yeni varyantların ortaya çıkmasını da engellemektedir.
 - Oluşan varyantların kötü etkilerini de azaltmaktadır.
 - Hastaneye yatışları ve ölümleri de engellemektedir

Table 7: Age-adjusted death rate by vaccination status, Sept. 4, 2021 - Oct. 1, 2021

	Rate per 100,000 in Unvaccinated People	Rate per 100,000 in Fully Vaccinated People	Impact
All Ages	63.66	3.25	20 times higher in unvaccinated

Table 8: Age-specific death rates by vaccination status, Sept. 4, 2021 - Oct. 1, 2021*

Age Group	Number of Unvaccinated COVID-19 Associated Deaths	Rate per 100,000 in Unvaccinated People	Number of Fully Vaccinated COVID-19 Associated Deaths	Rate per 100,000 in Fully Vaccinated People	Impact
18-29 years	84	3.15	<10	0.09	37 times higher in unvaccinated
30-39 years	236	12.31	12	0.53	23 times higher in unvaccinated
40-49 years	496	35.45	15	0.64	55 times higher in unvaccinated
50-64 years	1,191	80.96	100	2.85	28 times higher in unvaccinated
65-74 years	847	213.25	162	8.77	24 times higher in unvaccinated
75+ years	793	303.91	324	26.38	12 times higher in unvaccinated

*Numbers between 0 and 10 have been suppressed in order to protect confidentiality and because rate estimates tend to be highly unstable.

TÜRKİYE'DE

➤ 2. Doz aşı yapılma oranı:
%79,60

➤ 1. Doz yapılma oranı:
%89,78

➤ Çanakkale: **%82,5**

AŞI UYGULAMASI

➤ BIONTECH

➤ SINOVAC

- İlçe sağlık müdürlüğümüzde sabah 09:00 ve 17:00 saatleri arasında **RANDEVUSUZ** olarak aşı talep edilen kişilere bekletilmeden uygulanmaktadır.
- 2 doz SİNOVAC aşısı uygulanan kişilere, üçüncü doz hakkı verilmiş olup, bu aşı türü kişinin isteğine bağlıdır.
- 2 dozu da BIONTECH uygulanan kişilere **bugün itibariyle** 3. doz uygulaması başlamıştır.
- Bunun yanında Aile Sağlığı Merkezlerimizde, Biga Devlet Hastanesi'nde ve Özel Biga Can Hastanesi'nde aşı uygulamasına devam edilmektedir.

➤ 18 yaş altında olup aşı hakkı tanınan bireyler ise anne yada babalarıyla gelip anne ya da babadan onay alınarak aşı uygulanabilmektedir.

➤ Sağlık kurumlarına başvuramayan yaşlı ve çeşitli hastalıkları bulunan kişilere uygun görülmesi halinde mobil ekiplerimiz tarafından evinde aşı uygulanmaktadır.

➤ Mevsimlik Tarım İşçileri

➤ Öğrenci yurtları

➤ Kalabalık işyerleri

-
- En sık görülen yan etkileri:
 - Enjeksiyon bölgesinde ağrı
 - Kızarıklık
 - Şişme
 - Kaşıntı
 - Aşının yapıldığı tarafta aksiller lenf nodu büyümesi
 - Titreme
 - Ateş
 - Yorgunluk
 - Eklem ağrısı
 - Baş ağrısı

-
- Bu reaksiyonlar geliştiğinde ağrı kesici ya da ateş düşürücü ilaçlar kullanılabilirse de aşya verilen bağışıklık yanıtı üzerindeki belirsiz etkileri nedeniyle önlem amaçlı kullanımları önerilmemektedir.
 - Bu tür yan etkiler genellikle 1-3 gün sürer ve çoğunlukla hafif seyreder.

-
- SARS-CoV-2 enfeksiyonu geçirmiş olanlardaki koruyuculuğun zamanla azalması nedeniyle hastalığı geçirenlerin de COVID-19 aşısı olması önerilmektedir.
 - Enfeksiyonu geçirmiş olanlarda aşılama, antikor düzeylerini ve koruma gücünü daha da artırmaktadır.
 - Aşıların bazı yan etkileri COVID-19 semptomları ile örtüşmektedir. Aşıdan hemen sonra ortaya çıkan ve bir veya iki gün içinde düzelen ateş, titreme, yorgunluk ve baş ağrısı aşıya verilen sistemik reaksiyona bağlıdır. Bununla birlikte, aşılamaı takiben veya birkaç gün sonra ortaya çıkan ve **birkaç günden uzun süren semptomlar**, eş zamanlı COVID-19'un göstergesi olabildiğinden test yapılmasını gerektirebilir.

➤ Salgın dönemlerinde bulaşma hızının artması sonucu mutasyon görülme sıklığının artmasına bağlı olarak yeni varyantlar ortaya çıkabilmektedir. Yeni varyantların bulaşma hızları dolaşımdaki diğer varyantlardan yüksek ise kısa zamanda baskın hale gelebilirler. Bu da hastalığın şiddetini, bireyin immün cevabını ve aşı etkinliğini değiştirerek salgının seyrini etkileyebilir.

Tablo: Aşıların SARS – CoV-2 varyantlarına etkinliği:
Mevcut veriler ve tahmini modelleme

Aşı Adı	Hastalığı önlemedeki etkinliği Orijinalvirüs , Alpha	Enfeksiyon u önlemedeki etkinliği Orijinalvirüs , Alpha	Hastalığı önlemedeki etkinliği Beta,Gamm a, Delta	Enfeksiyonu önlemedeki etkinliği Beta,Gamm a, Delta
Pfizer/BioNTech	%92	%86	%90	%78
Moderna	%94	%89	%93	%80
AstraZeneca	%85	%52	%83	%51
Johnson&Johnso n (Janssen)	%86	%72	%85	%56
Sputnik-V	%92	%81	%80	%70
Novavax	%89	%79	%79	%69
CoronaVac	%50	%44	%43	%38
Sinopharm	%73	%65	%63	%56
Tianjin CanSino	%66	%58	%57	%50
Covaxin	%78	%69	%68	%60

SONUÇ

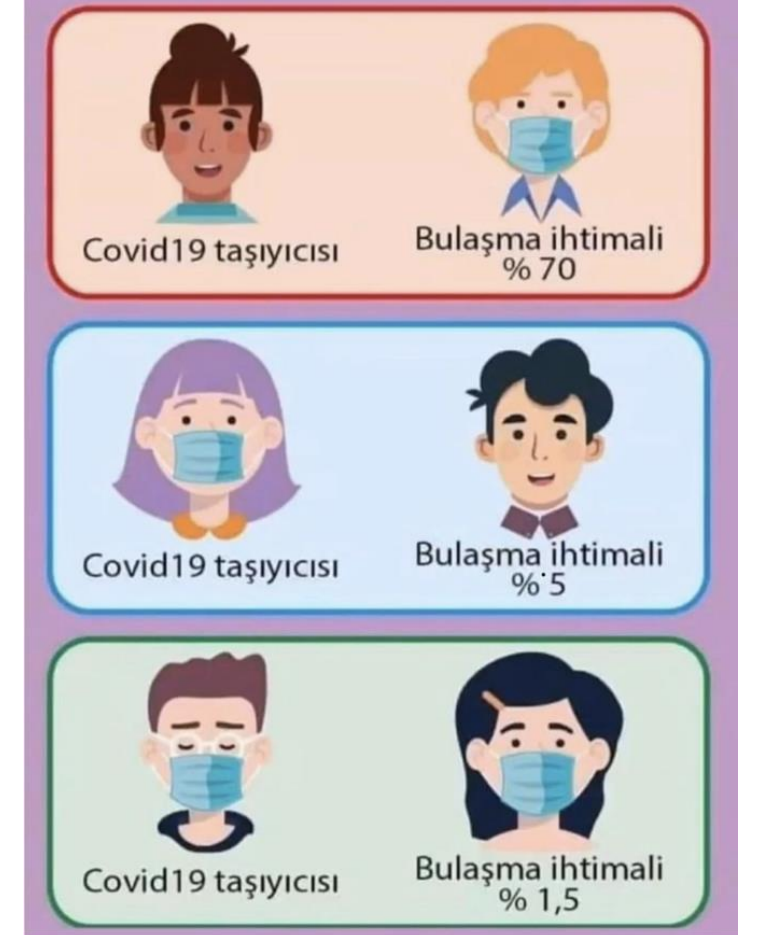
➤ Ülkemizde ve ilçemizde vaka sayıları artmaktadır.

➤ Maske

➤ Mesafe

➤ Hijyen

➤ **AŞI**

10 KASIM
SAYGI VE SEVGİ İLE ANIYORUZ
1881 - 1938

"Manevi mirasım bilim ve akıldır"

K. Atatürk